

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL LEIDINIUOSE „LAZDIJŲ ŽVAIGŽDĖ“ IR „MANO DRUSKININKAI“
PUBLIKUOTOS JUSTO PANKAUSKO NEPAŽYMĖTOS POLITINĖS REKLAMOS**

2020 m. kovo 31 d. Nr. 39 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. kovo 3 d. gavo skundą (reg. Nr. 1-416(7.9) dėl 2020 m. vasario 14 d. savaitraštyje „Lazdijų žvaigždė“ ir 2020 m. vasario 13 d. laikraštyje „Mano Druskininkai“ publikuotų Justo Pankausko sveikinimų. Skunde nurodoma, kad sveikinimai nepažymėti pagal politinei reklamai keliamus reikalavimus, nenurodytas mokėtojas.

2020 m. kovo 10 d. VRK posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą skundą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

VRK 2020 m. kovo 13 d. išsiuntė paklausimą (reg. Nr. 2-235(7.9) savaitraščiui „Lazdijų žvaigždė“ ir paklausimą (reg. Nr. 2-236(7.9) laikraščiui „Mano Druskininkai“ dėl J. Pankausko publikuotų sveikinimų. 2020 m. kovo 16 d. taip pat išsiųstas paklausimas (reg. Nr. 2-243(7.9) J. Pankauskui.

2020 m. kovo 16 d. VRK gautas atsakymas (reg. Nr. 1-514(7.9) iš J. Pankausko, kuriame nurodoma *„Pateikdamas sveikinimą neturėjau jokių ketinimų nepaisyti ar pažeisti galiojantį teisinį reglamentavimą. Atsižvelgdamas į Politinės reklamos apibrėžimą, laikiausi nuomonės, jog sveikinimas Valstybinės šventės proga, kurio turinyje nėra siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa, nėra politinė reklama. Laikraščiuose sveikinimai publikuoti mano prašymu. Už sveikinimus apmokėjau: „Lazdijų žvaigždė“ – 55,91 Eur., „Mano Druskininkai“ – 38,12 Eur. „Lazdijų žvaigždėje“ pateiktame sveikinime nėra politinės partijos logotipo ar šūkio, nėra agituojama vienaip ar kitaip paveikti rinkėjų motyvaciją. <...> taip ir šiuo atveju - po sveikinimu pasirašau kaip Lazdijų rajono savivaldybės tarybos narys. Savivaldybės tarybos narys savo veiklai kas mėnesį gauna atitinkamą išmoką iš savivaldybės kaip institucijos ir už suteiktas paslaugas atsiskaito asmeniškai. Laikraštyje „Mano Druskininkai“ apskritai sveikinimas pasirašytas mano, kaip eilinio piliečio, be jokių politinių pareigų, partijos logotipo ar šūkio, kurie galėtų paveikti rinkėjų motyvaciją ar būtų suprasta kaip agitacija. <...> atkreiptinas dėmesys, kad politiko žinomumas savaime nėra motyvacija vienaip ar kitaip balsuoti rinkimuose“.*

2020 m. kovo 18 d. VRK gautas atsakymas (reg. Nr. 1-527(7.9) iš savaitraščio „Lazdijų žvaigždė“, kuriame nurodoma, kad „*J. Pankauskas jau trečią kadenciją yra Lazdijų savivaldybės tarybos narys, jos Finansų ir ekonomikos komiteto pirmininkas. Įvairiomis progomis daug metų J. Pankauskas nuolat talpindavo sveikinimus, komentarus laikraštyje. <...> Manytina, kad tai Lazdijų rajono savivaldybės tarybos nario pateikiama nuolatinė bendrinio pobūdžio informacija. <...> Sveikinimas publikuotas J. Pankausko iniciatyva. Už minėtą sveikinimą apmokėjo J. Pankauskas, sąskaitos suma 55,91 Eur*“.

2020 kovo 19 d. VRK gautas atsakymas (reg. Nr. 1-531(7.9) iš laikraščio „Mano Druskininkai“, kuriame nurodoma, kad „*šis sveikinimas savaitraštyje „Mano Druskininkai“ buvo paskelbtas pirmasis pasikeitus Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatoms. Įsigaliojus Įstatymo pakeitimams, iškilo klausimas, ar ne politinės kampanijos laikotarpiu viešai skelbiamas politiko sveikinimas valstybinių švenčių proga turi būti vertinamas kaip politinė reklama ir atitinkamai žymimas. Prieš Kovo 11-ąją sulaukus jau keletą politikų sveikinimų šiuo klausimu, laikraštis „Mano Druskininkai“ kreipėsi konsultacijos į VRK (telefonu). <...> Gavus išsamų VRK atstovės paaiškinimą, kad ne politinės kampanijos metu vieši politiko vardu skelbiami sveikinimai turi būti vertinami kaip politinė reklama ir atitinkamai žymimi, savaitraštis „Mano Druskininkai“ šio išaiškinimo laikėsi. VRK dėmesį atkreipiame į tai, kad po VRK išaiškinimo gavimo savaitraštyje „Mano Druskininkai“ publikuoti politikų sveikinimai Kovo 11-osios proga, jau buvo atitinkamai pažymėti. <...> 2020 m. vasario 13 d. savaitraštyje „Mano Druskininkai“ J. Pankausko skelbtas sveikinimas buvo užsakytas e-paštu, persiunčiant parengtą sveikinimo maketą. J. Pankauskui už minėtą sveikinimą išrašyta 38,12 Eur sąskaita, kurios jis iki 2020 m. kovo 19 d. nėra apmokėjęs*“.

Dėl sveikinimų vertinimo politinės reklamos požiūriu

Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa*.

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 punktą, *politine reklama nelaikoma ne politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politikų, politinių partijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra*

agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti.

2020 m. vasario 13 d. laikraštyje „Mano Druskininkai“ ir 2020 m. vasario 14 d. savaitraštyje „Lazdijų žvaigždė“ publikuoti Justo Pankausko sveikinimai Vasario 16-osios proga iliustruoti J. Pankausko portretinėmis nuotraukomis. Tokio pobūdžio sveikinimai didina politiko žinomumą. Sveikinimai apmokėti, juose nepateikiama informacija apie politiko veiklą, todėl šie sveikinimai nepatenka į Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 punkte numatytą išimtį, kas nelaikoma politine reklama. Todėl sveikinimai laikytini politine reklama.

Pagal Įstatymo 15 straipsnio 1 dalį, *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos.* Pirmiau minėti J. Pankausko sveikinimai nepažymėti pagal politinei reklamai keliamus reikalavimus (politinė reklama nebuvo aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos, nenurodytas finansavimo šaltinis, užsakymo numeris). Sveikinimai publikuoti ne politinės kampanijos laikotarpiu, tačiau nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo Įstatymo pakeitimai, numatantys, kad politinė reklama privalo būti žymima ne tik politinės kampanijos metu, bet ir tarp politinių kampanijų.

Įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama, o už jos skleidimą taikoma teisės aktų nustatyta atsakomybė.*

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme, rinkimų įstatymuose ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatyme nustatytų politinės reklamos skleidimo reikalavimų nesilaikymas užtraukia baudą viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų vadovams arba kitiems už viešosios informacijos skleidimą ar visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.*

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti 2020 m. vasario 13 d. laikraštyje „Mano Druskininkai“ ir 2020 m. vasario 14 d. laikraštyje „Lazdijų žvaigždė“ publikuotus Justo Pankausko sveikinimus politine reklama.
2. Pripažinti 1 punkte nurodytus sveikinimus paslėpta politine reklama.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Sandra Prokofijovienė